

ЗАКОН за данък върху застрахователните премии

Обн. - ДВ, бр. 86 от 02.11.2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; изм. и доп., бр. 105 от 19.12.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.; изм., бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.; изм., бр. 43 от 07.06.2016 г.; изм., бр. 70 от 20.08.2024 г., в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от ДФЕС, и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от ДФЕС

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Предмет на закона

Чл. 1. Този закон урежда облагането с данък върху застрахователните премии, наричан по-нататък „данък“.

Обект на облагане

Чл. 2. С данък се облагат застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори, рисковете по които са поети от застрахователи.

Данъчно задължени лица

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) (1) Данъчно задължени лица са:

1. застрахователите;
2. данъчните представители - в случаите, когато такива са определени по реда на чл.19.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) В случаите на прехвърляне на застрахователен портфейл при условията и по реда на Кодекса за застраховането данъчно задължено лице за прехвърлените облагаеми застрахователни договори е поемащият застраховател. Когато поемащият застраховател е застраховател по чл.12, ал.1, т.2 от Кодекса за застраховането, работещ при условията на свободата на предоставяне на услуги, и е определил данъчен представител по реда на чл.19, данъчно задължено лице е данъчният представител.

(3) Данъчно задължените лица декларират и внасят данъка.

Облагаем застрахователен договор

Чл. 4. Облагаем застрахователен договор е всеки застрахователен договор, по който застрахователната премия не е освободена по реда на чл.5 от облагане с данък и при който Република България е държавата членка, където е разположен рискът.

Застрахователни премии, освободени от облагане

Чл. 5. С данък не се облагат застрахователните премии по следните застрахователни договори:

1. договори за презастраховане и ретроцесия;
2. договорите от приложение №1, раздел I към Кодекса за застраховането;
3. договорите за застраховки на товари по време на международен превоз от приложение №1, раздел II, буква „А“, т.7 към Кодекса за застраховането, когато началната или крайната точка на превоза е извън територията на Република България;
4. договорите за застраховки от приложение №1, раздел II, буква „А“, т.5, 6, 11 и 12 към Кодекса за застраховането.

Обмен на информация

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Комисията за финансов надзор уведомява Националната агенция за приходите за застрахователите по чл.12, ал.1, т.2 от Кодекса за застраховането, изразили намерение да извършват дейност при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

Глава втора

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДАНЪКА

Данъчно събитие

Чл. 7. (1) Данъчно събитие е получаването на застрахователна премия от застраховател по сключен облагаем застрахователен договор.

(2) При разсрочено плащане на застрахователната премия всяко получаване на част от застрахователната премия се смята за отделно данъчно събитие.

(3) Данъчното събитие възниква на датата, на която застрахователят получи застрахователната премия.

(4) Когато облагаемият застрахователен договор е сключен чрез посредничеството на застрахователен посредник, данъчното събитие възниква на датата, на която застрахователят получи застрахователната премия от застрахователния посредник.

(5) За получаване на застрахователна премия се смята и прихващането на дължимата застрахователна премия срещу уреждане на насрещни задължения на застрахователя към застрахования. В този случай данъчното събитие възниква на датата на прихващането или плащането на задължението.

(6) Данъчно събитие е налице и при възстановяване на бонуси и отстъпки на застрахователя по облагаем застрахователен договор. В този случай данъчното събитие възниква на датата на получаването или прихващането на бонусите и отстъпките от застрахователя.

(7) Данъкът става изискуем на датата на възникване на данъчното събитие.

Данъчна основа

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.; изм., бр. 70 от 2024 г., в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от ДФЕС, и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от ДФЕС) (1) Данъчната основа е застрахователната премия, получена от застрахователя по облагаем застрахователен договор.

(2) При разсрочено плащане на застрахователната премия данъчната основа е получената от застрахователя част от застрахователната премия.

(3) Данъчната основа се увеличава с възстановените бонуси и отстъпки на застрахователя по облагаем застрахователен договор.

(4) Данъчната основа се намалява с включените в застрахователната премия суми за:

1. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Гаранционния фонд по чл.518 от Кодекса за застраховането;

2. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Фонда за обезпечаване на застрахователни вземания по чл.521, ал. 1, т. 2 от Кодекса за застраховането;

3. Държавен фонд „Земеделие“ съгласно чл.14, ал.1, т.3 от Закона за подпомагане на земеделските производители.

(5) В данъчната основа не се включват предоставените бонуси и отстъпки от застрахователната премия, когато се предоставят на застрахования с плащането на застрахователната премия.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г., в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от ДФЕС, и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от ДФЕС) Когато застрахователната премия или част от нея е получена в чуждестранна валута, съответно бонусите и отстъпките по ал.3 са възстановени в чуждестранна валута, данъчната основа се определя на базата на равностойността в евро на тази валута по курса, обявен от Българската народна банка, към датата на възникване на данъчното събитие.

Данъчна ставка

Чл. 9. Данъчната ставка е 2 на сто.

Определяне размера на данъка

Чл. 10. (1) Размерът на данъка се определя, като данъчната основа се умножи по данъчната ставка.

(2) Данъкът задължително се посочва в застрахователния договор отделно от дължимата застрахователна премия и от общо дължимата на застрахователя сума.

Данъчен период

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Данъчният период за определяне на дължимия данък е календарното тримесечие.

Дължим данък за данъчния период

Чл. 12. (1) Дължимият данък за данъчния период е разликата между общата сума на данъка, който е изискуем от застрахователя за данъчния период, и общата сума на данъка върху върнатите застрахователни премии през този данъчен период.

(2) Общата сума на данъка върху върнатите застрахователни премии през данъчния период се определя, като сумата на вече обложените застрахователни премии, които са върнати през този данъчен период, се умножи по данъчната ставка.

(3) Когато общата сума на данъка върху върнатите застрахователни премии през данъчния период превишава общата сума на данъка, който е изискуем от застрахователя за този данъчен период, превишението се приспада последователно от дължимия данък за следващите данъчни периоди.

Счетоводна отчетност

Чл. 13. Данъчно задължените лица са длъжни да водят подробна счетоводна отчетност и да съхраняват информация, достатъчни за установяване на задълженията им по този закон от органите по приходите.

Глава трета

ДЕКЛАРИРАНЕ, ВНАСЯНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪК

Деклариране на данъка

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) (1) Данъчно задължените лица подават данъчна декларация по образец за предходното календарно тримесечие в срок до края на месеца, следващ тримесечието.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Данъчната декларация се подава в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по регистрация на данъчно задълженото лице.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Образецът на данъчната декларация се утвърждава със заповед на министъра на финансите и се обнародва в „Държавен вестник“.

Внасяне на данъка

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.; изм., бр. 43 от 2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Дължимият данък за данъчния период се внася от данъчно задължените лица в срок до края на месеца, следващ календарното тримесечие, за което се дължи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2016 г.) Дължимият данък се внася в приход на държавния бюджет по сметка на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по регистрация на данъчно задълженото лице.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2016 г.) Дължимият данък се смята за внесен на датата, на която сумата е постъпила в държавния бюджет по сметката на съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите.

Възстановяване на данък

Чл. 16. (1) При връщане на вече обложена застрахователна премия или на част от нея застрахователят възстановява на застрахования и данъка.

(2) Размерът на данъка, подлежащ на възстановяване по ал.1, се определя, като подлежащата на връщане застрахователна премия се умножи по данъчната ставка.

(3) Данъкът, подлежащ на възстановяване, се възстановява едновременно с връщането на застрахователната премия или на частта от нея.

Лихва за просрочие

Чл. 17. За невнесения в срок дължим данък се дължи лихва съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания.

Корекции на грешки при декларирането

Чл. 18. (1) Допуснати грешки в подадени данъчни декларации по чл.14 се коригират по реда на ал.2 и 3.

(2) Грешките, установени до изтичането на срока за подаване на данъчната декларация, се коригират по реда на чл.104 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Грешките, установени след изтичането на срока за подаване на данъчната декларация, се коригират в данъчната декларация за данъчния период, през който са установени.

Глава четвърта

ДАНЪЧЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ

Определяне на данъчен представител

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.; изм., бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) Застраховател по чл.12, ал.1, т.2 от Кодекса за застраховането, работещ при условията на свободата на предоставяне на услуги, може да определи данъчен представител.

(2) Данъчен представител на застрахователя по ал.1 може да бъде само дееспособно физическо лице с постоянен адрес в страната или постоянно пребиваващо, или местно юридическо лице, което не е в процедура по ликвидация и не е обявено в несъстоятелност и няма изискуеми и неизплатени данъчни задължения и задължения за осигурителни вноски, събирани от Националната агенция за приходите.

(3) Данъчният представител представлява застрахователя по ал.1 по всички негови данъчни правоотношения, възникнали на основание на този закон.

(4) При прекратяване на лицето - данъчен представител, или при настъпване на други обстоятелства, които водят до невъзможност това лице да изпълнява задълженията си по този закон, застрахователят по ал.1 може да определи нов данъчен представител. До определянето на нов данъчен представител данъчно задължено лице е застрахователят по ал.1.

(5) Данъчният представител отговаря солидарно и неограничено за задълженията по този закон на застрахователя по ал.1, който представлява.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Регистрацията на данъчния представител, а в случаите, когато не е определен данъчен представител - на застрахователя по ал.1, се извършва по реда на чл.82 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс в компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите по чл.8 от същия кодекс въз основа на първата подадена данъчна декларация.

Глава пета

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 20. (1) Данъчно задължено лице, което не подаде декларация по чл.14, не я подаде в срок, не посочи или невярно посочи данни или обстоятелства, водещи до определяне на дължимия данък в по-малък размер, се наказва с глоба - за физическите лица, или с имуществена санкция - за юридическите лица, в размер от 500 до 2000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал.1 размерът на глобата или на имуществената санкция е от 1000 до 4000 лв.

Чл. 21. (1) Застраховател, който не посочи данъка в застрахователния договор съгласно изискванията на чл.10, ал.2, се наказва с имуществена санкция в размер от 500 до 2000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал.1 размерът на имуществената санкция е от 1000 до 4000 лв.

Чл. 22. (1) Актовете за установяване на нарушенията се съставят от органите на Националната агенция за приходите, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) По смисъла на този закон:

1. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) „**Застраховател**“ е този по чл.12, ал.1 от Кодекса за застраховането.

2. „**Застрахователна премия**“ е договорената сума в застрахователен договор, която се заплаща на застрахователя като цена срещу поетите от него рискове за срока на действие на застрахователния договор. Не се смятат за част от застрахователната премия платените на застрахователя лихви и неустойки, които имат обезщетителен характер.

3. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) „**Договор за презастраховане**“ е договор, по силата на който презастраховател по чл.12, ал.2 от Кодекса за застраховането или застраховател, действащ при условията на чл. 25, ал. 1 от Кодекса за застраховането, е поел всички или част от рисковете, покрити от застраховател или друг презастраховател, срещу отстъпване на застрахователна премия.

4. „**Договор за ретроцесия**“ е договор, по силата на който са прехвърлени рискове, поети по презастрахователен договор, към друг презастраховател или застраховател, който извършва активно презастраховане.

5. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.) „**Държавата членка, където е разположен рискът**“ е тази по § 1, т.12 от допълнителните разпоредби на Кодекса за застраховането.

6. „**Бонуси и отстъпки**“ за целите на чл.7, ал.6 и чл.8, ал.3 са възстановените бонуси и отстъпки на застрахователя, които са предоставени от него на застрахования при сключване на застрахователния договор като намаление на застрахователната премия и които са получени или прихванати от застрахователя поради несбъждане на условията, при които са предоставени.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Член 10, ал.2, чл.21 и § 3, т.1 и 2 не се прилагат за застрахователни договори, сключени преди влизането в сила на закона.

§ 3. В Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр.103 от 2005г.; изм. и доп., бр.105 от 2005г., бр.30, 33, 34, 54, 59, 80, 82 и 105 от 2006г., бр.48, 53, 97, 100 и 109 от 2007г., бр.67 и 69 от 2008г., бр.24 и 41 от 2009г. и бр.19, 41 и 43 от 2010г.) се правят следните изменения:

1. В чл.287, ал.3, изречение четвърто думите „**може да бъде посочена**“ се заменят със „**се посочва**“.

2. В чл.311и, ал.4, изречение второ думите „**може да бъде посочена**“ се заменят със „**се посочва**“.

3. В § 1 от допълнителните разпоредби:

а) точка 15 се изменя така:

„15. „Установяване в държава членка" е седалище, представителство или клон на юридическо лице, включително всяко постоянно присъствие на юридическото лице на територията на държава членка, дори когато това присъствие не е под формата на представителство или клон, а чрез постоянен офис, управляван от собствен персонал на юридическото лице или от лице, което е независимо, но има постоянни правомощия да действа от името на юридическото лице.";

б) в т.22 буква „г" се изменя така:

„г) във всички останали случаи рискът е разположен във:

аа) държавата членка, в която е постоянното пребиваване на застрахования, ако застрахованият е физическо лице, или

бб) държавата членка, в която е установено юридическото лице, за което се отнася застрахователният договор, ако застрахованият е юридическо лице".

§ 3а. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Дължимият данък за последния данъчен период на 2014 г. се внася в срок до 31 януари 2015 г.

§ 4. Законът влиза в сила от 1 януари 2011г.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 20 октомври 2010г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Председател на Народното събрание: Цецка Цачева

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност

(ДВ, бр. 105 от 19.12.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)

§ 45. В Закона за данък върху застрахователните премии (ДВ, бр. 86 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 11 думите „календарният месец" се заменят с „календарното тримесечие".

2. В чл. 14:

а) алинея 2 се отменя;

б) в ал. 3 думите „Данъчните декларации се подават" се заменят с „Данъчната декларация се подава";

в) в ал. 4 думите „Образците на данъчните декларации се утвърждават" се заменят с „Образецът на данъчната декларация се утвърждава", а думата „обнародват" се заменя с „обнародва".

3. В чл. 15 ал. 1 се изменя така:

„(1) Дължимият данък за данъчния период се внася от данъчно задължените лица в срок до края на месеца, следващ календарното тримесечие, за което се дължи."

4. В чл. 19, ал. 6 думите „данъчната декларация по чл. 14, ал. 2" се заменят с „първата подадена данъчна декларация".

5. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 3а:

„§ 3а. Дължимият данък за последния данъчен период на 2014 г. се внася в срок до 31 януари 2015 г."

§ 46. Законът влиза в сила от 1 януари 2015 г., с изключение на:

1. параграф 17 относно чл. 154, ал. 2 и чл. 156, ал. 2, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник";

2. параграф 39, т. 7, буква „б", т. 9 - 13 и т. 19, букви „а", „б", „в", „г", „д" и буква „е" - относно т. 71 - 74, и т. 23, буква „а" и § 42, т. 11 и 17, които влизат в сила от 1 януари 2014 г.;

3. параграф 34, т. 7, която влиза в сила от 1 януари 2016 г., т. 21, буква „а" (относно чл. 84, ал. 6, т. 9), която влиза в сила от 1 юли 2015 г., и т. 2, буква „в", т. 30, 31, 32, 35 и 39 и § 35, които влизат в сила след постановяване на положително

решение от Европейската комисия по процедура по нотификация, предприета от Министерството на финансите по реда на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г., установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

Преходни и заключителни разпоредби към КОДЕКС за застраховането

(ДВ, бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 01.01.2016 г.)

§ 37. В Закона за данък върху застрахователните премии (обн., ДВ, бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 105 от 2014 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3, ал. 2 думите „чл. 8, ал. 1, т. 2" се заменят с „чл. 12, ал. 1, т. 2".
2. В чл. 6 думите „чл. 8, ал. 1, т. 2" се заменят с „чл. 12, ал. 1, т. 2".
3. В чл. 8, ал. 4:
 - а) в т. 1 думите „чл. 287" се заменят с „чл. 518";
 - б) в т. 2 думите „чл. 311д" се заменят с „чл. 521, ал. 1, т. 2".
4. В чл. 19, ал. 1 думите „чл. 8, ал. 1, т. 2" се заменят с „чл. 12, ал. 1, т. 2".
5. В § 1 от допълнителната разпоредба:
 - а) в т. 1 думите „чл. 8, ал. 1" се заменят с „чл. 12, ал. 1";
 - б) в т. 3 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 12, ал. 2", а думите „чл. 9, ал. 2, изречение първо" се заменят с „чл. 25, ал. 1";
 - в) в т. 5 думите „§ 1, т. 22" се заменят с „§ 1, т. 12".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за публичните финанси (ДВ, бр. 43 от 07.06.2016 г.)

§ 43. В Закона за данък върху застрахователните премии (обн., ДВ, бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 105 от 2014 г. и бр. 102 от 2015 г.) в чл. 15, ал. 2 и 3 думите „републиканския бюджет" се заменят с „държавния бюджет".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за въвеждане на еврото в Република България (ДВ, бр. 70 от 20.08.2024 г.)

§ 41. В Закона за данък върху застрахователните премии (обн., ДВ, бр. 86 от 2010 г.; изм., бр. 105 от 2014 г., бр. 102 от 2015 г. и бр. 43 от 2016 г.) в чл. 8, ал. 6 думите „левовата равностойност" се заменят с „равностойността в евро".